

Människan bakom bedrägeri och ekonomiska brott

Bedrägerier och ekonomisk brottslighet drabbar många människor. Ekonomisk brottslighet drabbar samhällsekonomin och därmed även socialpolitiken. Allt hör ihop.

Oskar Engdahl är docent i sociologi vid Göteborgs universitet och författare till boken *Bedrägerier & Ekonomisk brottslighet*. Författarens egna forskningsområden består av ekonomisk brottslighet, arbetsplatsstölder och olika åtgärder mot brott. Läsaren får bekanta sig med olika brottstyper som exempelvis kort-, romans- och investeringsbedrägerier, insideraffärer och storbolagskarteller. Många exempel i boken är hämtade från näringslivet och händelser som inträffat i olika företag.

Brott drabbar också människor till exempel via internetbedrägerier, åldringsbedrägerier, skattebrott och bidragsbrott. Men dessa brott skulle även kunna ha varit utförda på en socialförvaltning. Det finns fall där enskilda socialarbetare och chefer förskingrat miljontals kronor från välfärdssystemen. De problem och tillstånd som beskrivs i boken återfinns i flera olika samhällssektorer. För ämnen socialt arbete och socialpolitik är boken mycket viktig och borde läsas av såväl socionomstudenter som yrkesverksamma socialarbetare.

Vi behöver lära mer om och reflektera över ekonomi och samhällsekonomiska perspektiv. Boken beskriver människan bakom brott, beteenden och vilka faktorer som möjliggör de olika ekonomiska brotten och hur dessa har utvecklats med sofistikerade strategier.

På ett pedagogiskt och kunnigt vis lotsar författaren läsaren genom ett komplext område som även omfattar förluster och

livsomställningar för de inblandade. Det är en sorglig utveckling i flera avseenden. Här beskrivs bland annat bidragsbedrägerier som är riktade mot välfärds- och socialförsäkringssystemet, som överdrivna och felaktiga bidragsansökningar för sjukdomar eller skador.

Oskar Engdahl introducerar de grundläggande delarna i ekonomisk brottslighet och sprider också kunskap om hur långt forskningen har kommit. Han menar att det behövs mer kunskap om de olika brottstyperna och att forskningen "framhåller ekonomiska framgångsmål som centrala för uppkomsten av bedrägerier och ekonomisk brottslighet. Detta i kombination med sociala faktorer i form av statusoro och rädslan för att falla och inte hänga med i den sociala kapplöpningen" (s. 10).

Det är en imponerande bok eftersom författaren också berättar om sociologer som **Erving Goffman** när det handlar om bedragarens användande av språkbruk, rekvisita och faser. Teori och praktik blir tydlig i texten. Vid läsningen tänker jag på den amerikanske epidemiologen **Michael Marmot** som skrivit om statussyndromet och människans position i den sociala hierarkin. Möjligheten till kontroll och social samhörighet påverkar människors hälsa.

Jag saknar diskussionsfrågor från författaren. Detta är ett område som väcker många reaktioner, känslor och inte minst frågor. Diskussionsfrågor efter de olika avsnitten hade varit en bra utgångspunkt för vidare samtal. Oskar Engdahl lär oss att förstå att det finns flera faktorer som bidrar till att en del människor går över gränsen, manipulerar och duperar de egna sociala nätverken. Eller som författaren uttrycker det: *"Det är många som uppvisat uppriktig förvåning, när de konfronteras med det faktum att någon som de har lärt känna och funnit sympatisk, trevlig och kunnig, avslöjats som brottsling"* (s. 110).

Bedrägerier & Ekonomisk brottslighet är välskriven och bjuder in till en fartfylld värld och vad som kan stå på spel i

sociala relationer mellan människor. Den är svår att lägga ifrån sig och för den som vill fortsätta läsa när boken är slut, finns en litteraturlista med källor till forskningen.

Jörgen Lundälv

*docent i socialt arbete vid institutionen för socialt arbete,
Göteborgs universitet*

Kriminologiska perspektiv på Bedrägerier & Ekonomisk brottslighet

Oskar Engdahl

Liber AB

Bakom serien står de båda serieredaktörerna **Micael Björk**, professor i sociologi vid Göteborgs universitet och **Charlotta Thodelius**, universitetslektor i kriminologi vid Högskolan i Borås.

Läs även [recensionen av Genus & Brot](#) i samma serie.